

Régi szép farsangok!

Beszélgetés Németbánya egyik legidősebb asszonyával, Rézi nénivel

A karácsonyi ünnepkör január hatodikával ért véget. Ez a nap a vízkereszt, Jézus megkeresztelkedése, a keresztény világ ünnepe, amely egyben a farsangi vidám népszokások kezdete is. Németbányán a hatvanhét évvel ezelőtti vízkereszt azonban tragikus eseményeket hozott: 1948. január 6-án 52 családot, több mint 200 embert üldöztek el szülőhelyükről. A kollektív büntetés nem kímélte az összetartozó családokat, szétszórta őket a szélrózsa minden irányába, a sorstalanságba.

– Amíg mások már a farsangra készültek, mi a batyunkat pakoltuk. Némi élelmiszert, pár ruhaneműt vettünk magunkhoz, húsz kilót vihettünk a nagy útra. A férjem családja meg az enyém is rajta volt a kitelepítendőek listáján, de külön családként voltunk nyilvántartva. A férjem elment Farkasgyepűre, az erdészet vezetőjéhez, Dobó Jenő főerdészhez búcsút venni. A tanácsos úr megígérte, hogy megtesz mindent, csak hogy a legjobb munkását ne veszítse el. Vízkereszt ünnepén ott-honunkat, állatainkat hátrahagyva, szekerekkel indultunk Városlődre, ahol bevagoníroztak minket. El lehet képzelni, mi volt ott! Három-négy népes család egy vagonban, a csikorgó hidegben. A batyuinkon feküdtünk. Én húszévesen a kéthónapos kislammal a karomban. Az állomáson két napot álltunk, ma sem tudjuk miért. Tán ez volt a szerencsénk! Az utolsó napon megjelent Dobó úr a papírral, amivel

kimentette az uramat családosul. De ő azt mondta, csak akkor fogadja el a lehetőséget, ha én is jöhetek vissza a pólyás gyermekünkkel. A mérnök úr rövid idő alatt ezt is elintézte, de a szüleimnek, és négy testvéremnek menniük kellett. Zokogva vettem tőlük búcsút az állomáson. Tíz évig nem is láttam őket. Hosszú hányattatás után, az NDK területén (Kelet-Németországban – a szerk.) telepedtek le, '56-ban látogattam meg őket először. Amikor Városlódról visszaértünk, üres volt a ház, se állatok, se élelem, de mégis csak a párommal, Andrással maradhattam. A mi

házunk üresen állt, szerencsére az uramék házába se kerültek telepesek. Kicsi volt a ház nagyon, tízen aludtunk egy szobában, a szüleivel, öreg szüleivel, testvéreivel meg egy tántival éltünk ott. Nem éppen ez egy fiatalasszony álma, de elfogadtuk, és nem háborogtunk – mesélte fájdalmas emlékeit Peidl Andrásné, a 87 éves Rézi néni.

Egy rövid időre megszakad a beszélgetés, a gyengén látó asszonyhoz megérkezik Borosné Gabi, az önkormányzat házi ápolója. Saját készítésű gombapaprikást hoz, tesz a tűzre és gyógyszert cseppent a szemébe, bár az most, az emlékezés könnyeitől amúgy is nedves. Amikor ismét ketten maradunk, ifjúsága és a régi idők szokásai jönnek szóba.

A templom 1998-ban épült a kitelepítés 50. évfordulójára. Az építés lelke és motorja Maria Todte asszony, kitelepített német állampolgár, aki a saját és mások adományaival, helyi lakosok segítségével hozta létre ezt a gyönyörű kis kápolnát, homlokzatán a kétnyelvű felirattal: Gedenkkapelle - Emlékkápolna. Tizenhat éve hirdeti, hogy megbékélni kell, de felejteni nem lehet.

A Németbányai Német Nemzetiségi Önkormányzat szentmise keretében emlékezett az elhurcoltakra. A gyertyákkal körülölelt templomról a tavaly január 6-i megemlékezésor készült a fénykép.

– A háború és a kitelepítés borzalmai ellenére nekünk szép fiatalságunk volt, boldogok voltunk! – ragyog fel az arca, mikor folytatja a történetet. – A családok jobban összetartottak, mint ma. A munkában segítettük egymást és közösen szórakoztunk. A bálakat a kocsmában tartottuk. A kitelepítés előtt két kocsmája is volt a falunak, de a felére csökkent lakosságnak elég volt egy is. Drexler Ferenc a kocsmáros jó kedélyű, igazságos ember volt, tekintélyt vívott ki magának, hallgattak rá az emberek. A bálakat ő rendezte a legényekkel: búcsúkor, húsvét hétfőn és farsangban. Húshagyó kedden, farsang utolsó napján volt a kolbászos bál. Mindenki hozott otthonról füstölt kolbászt, azt a kocsmárosné egy óriási fazékban megfőzte és azt közösen megvacsoráztuk. A zenét a Plechinger testvérek szolgáltatták, János a harmonikás és Feri a cimbalmos. A bálnak megvolt

A szántóföldön készült képen a Peidl házaspár közepén áll.
Balról a Somkúti, jobbról a Plechinger házaspár.
A tehenes fogattal Paulics Antal kovácmester.

A Plechinger-zenészekről 1987-ben készült a kép.
János már meghalt, Frenci bá' 92 évesen feleségével egy szociális otthonban él.

a maga táncrendje, csak a házasemberek táncolhattak, a megözvegyültek csak sógorral, rokonnal. A legények, leányok ülve nézték a bálozókat, hiába sóvárogtak kedvesükkal egy kis táncos összebújásért, ezt nem tehették meg. A zenészek is kedvet kaptak a tánchoz, ha János ropta az asszonyával, akkor Feri játszott egyedül, majd cseréltek. Éjjélkor aztán a harmonikás egy hangos akkorddal szélesre húzta hangszerét, letette azt, és ezzel véget vetett a mulatságnak. Már hamvazószerda volt, a negyven napos böjt első napja.

Ismét vendégek érkeznek, a Patyi házaspár a szomszéd-ból. Napjában többször benéznek Rézi nénihez. Tíz éve özvegyen, egyedül él, de nem magányosan...

Kiss Éva

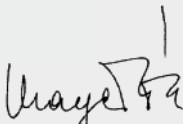
Kedves Barátunk!

Köszönjük, hogy a Filantróp Társaság Barátság Egyesületének – mely a BARÁTSÁG című folyóirat kiadója – juttatta személyi jövedelemadójának 1%-át: 23 755 Ft-ot. A pénzt a lap megjelentetésére fordítottuk. Kérjük, gondoljon ránk ismét, amikor 2014. évi személyi jövedelemadójának 1 százalékáról rendelkezik és kedvezményezettként a Filantróp Társaság Barátság Egyesülete adószámát:

18037511-1-43

tüntesse fel. Zárt borítékban, adóbevallásával együtt küldje meg az Adóhivatalnak. Fontos, hogy Ön a borítékon megadja nevét, lakcímét és adóazonosító jelét is.

Köszönettel és tisztelettel:

Mayer Éva
elnök